

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VILNIAUS MIESTO 1 APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. FA-P-34-17-10
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-34-17

Auditą atliko valstybinė auditorė
Augustė Baradinskaitė

Auditas pradėtas 2009-01-21
Auditas baigtas 2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams	7
1.3. Dėl vienkartinė priemonių skyrimo teisėjams	8
1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	10
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
2.1. Dėl vienkartinė piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams	10
2.2. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų	11
2.3. Dėl poilsio laiko suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis	12
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	12
4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
5. Rekomendacijos teismui	14

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko valstybinė auditorė Augustė Baradinskaitė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: Laisvės pr. 79, 08531 Vilnius. Identifikavimo kodas – 291443160.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Valdas Bugelevičius, vyriausiąja finansininke dirbo Veronika Banevičiūtė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-34-17.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 9 539,0 tūkst. Lt (iš jų – 6 244,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ – 1,0 tūkst. Lt (iš jų – 0,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 402,0 tūkst. Lt (iš jų 307,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 95 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė dvi programas: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2) ir specialiąją paslaugų teikimo programą (kodas 1.81). Šioms programoms įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 9 540,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 1.2 programai – 9 530,0 tūkst. Lt ir 1.81 programai – 10,0 tūkst. Lt.

Teismas programai „Bylų nagrinėjimas“ vykdyti 2008 metais gavo ir panaudojo 6 244,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 935,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Teismas 2008 metais faktiškai Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatoms įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčiui padidinti ir vienkartinėms priemokoms) panaudojo 399,0 tūkst. Lt (iš jų 304,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemokas) ir 94,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų, arba 3,0 tūkst. Lt mažiau nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

Teismo kreditinis išiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 6, 7 tūkst. Lt, debetinio išiskolinimo nebuvo.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁷ teisme nustatytas teisėjų skaičius – 40. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 40 teisėjų pareigybių.

Teismas 2008 metais panaudojo 3 070,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 951,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 2 411,3 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 747,0 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁸).

– 658,7 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 204,1 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms, (iš šių sumų – 192,4 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 59,6 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčių teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁹, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės¹⁰ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius.

⁷ Lietuvos Respublikos Prezidento 2004 m. lapkričio 10 d. dekretas Nr. 129 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

⁹ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84; 2003-06-06 nutarimas Nr. 113; 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹¹ nuostatas teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008-11-15 teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad pirmiau minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹² nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹³ 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčiui – 2 411,3 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 747,0 tūkst. Lt teismo panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

¹¹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 str. 1 d.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹³ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Teisme teisėjams už budėjimus 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis buvo suteiktos papildomos atostogos ar laisvos dienos, už kurias iš viso sumokėta 11,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų.

Audito metu nustatyta atveju, kai:

- suteikiant papildomas mokamas kasmetines atostogas teisėjams už budėjimus buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁴ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos 4 ir 7 punktų nuostatų, nes atostogų dienos buvo suteikiamos už pareigų vykdymą poilsio ir švenčių dienomis (už dirbtas dvi dienas po 3 ir 4 valandas – dvi papildomos atostogų dienos), neatsižvelgiant į šiomis dienomis vykdytų pareigų laiką. Vadovaujantis minėtais punktais viena papildomų mokamų atostogų diena turėjo būti suteikiama už 8 valandas, dirbtas poilsio ir švenčių dienomis;
- metų pradžioje teisėjams, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalimi, už budėjimus buvo suteiktos laisvos dienos, už kurias buvo mokamas teisėjo darbo užmokestis.

Pažymėtina, kad kompensacijos teisėjams už pareigų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis atlikimą iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. buvo nustatytos Teismų įstatyme¹⁵, kuris numatė, kad teisėjams už pareigų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis atlikti teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, vykdymą gali būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų.

Todėl teisėjams už pareigų vykdymą poilsio ir švenčių dienomis turėjo būti suteikiamos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, o ne laisvos dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁶ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos 8 punktu, atostogų laiku turėjo būti mokamas vidutinis darbo užmokestis. Pažymėtina, kad už budėjimus teisėjams suteiktos papildomos kasmetinės atostogos ir laisvos dienos neviršijo 14 kalendorinių dienų per metus.

Be to, nustatėme, kad teismo pirmininko 2008 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. A-103 teisėjui buvo suteiktos 4 laisvos dienos už budėjimus, tačiau pagal budėjimo grafiką ir darbo laiko apskaitos žiniaraštį teisėjas budėjo tik 2 dienas. Todėl teisėjui už nebudėjimo dienas nepagrįstai buvo suteiktos 2 laisvos dienos, už kurias sumokėta 582,01 Lt darbo užmokesčio lėšų.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁵ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija), 98 str. 2 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

• teisėjams 2008 m. gruodžio mėnesį buvo suteiktos papildomos mokamos kasmetinės atostogos už budėjimus spalio, lapkričio mėnesiais (apskaičiuota 1,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų), atsižvelgiant į Teisėjų tarybos nutarimą¹⁷, kuriame apylinkių teismams rekomenduota taikyti Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarką¹⁸, neviršijant Teismų įstatyme¹⁹ nustatyto 56 kalendorinių dienų termino.

Pažymėtina, kad nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. Teismų įstatymas²⁰ teisėjams jau nenumatė papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo už pareigų vykdymą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis, todėl naujos papildomos atostogos teisėjams vadovaujantis minėtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²¹, kuris buvo priimtas Teismų įstatymo²² 98 straipsnio 2 dalies nuostatoms įgyvendinti, negalėjo būti suteiktos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teisme 11,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų, sumokėtų teisėjams už papildomas mokamas kasmetines atostogas ir laisvas dienas, buvo panaudota nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

1.3. Dėl vienkartinių priemokų skyrimo teisėjams

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal Teisėjų tarybos nutarimu²³ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punktą, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str., 2008 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. PI-40 teisėjams skyrė 70 proc. pareiginės algos dydžio vienkartinės priemokas. Šiame įsakyme nebuvo nurodyta, už kokį konkretų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis

¹⁷ Teisėjų tarybos 2008-09-12 nutarimas Nr. 13P-153-(7.1.2).

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 98 str. 1 d.

²⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 98 str. (2008-07-03 įstatymo Nr. X-1685 redakcija).

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

²² Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

²³ Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

atliekamą darbą, nurodytą Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkte, teisėjams skiriamos vienkartinės priemokos.

Šioms priemokoms teisme panaudota 192 370 Lt, o nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms – 59 635 Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Auditorių nuomone, atsižvelgiant į Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio ir Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkto nuostatas, vienkartinių priemokų skyrimo teisėtumui pagrįsti įsakymuose turėtų būti nurodoma, už kokias vykdytas teisėjų funkcijas yra skiriamos šios priemokos.

Teisme už procesinių veiksmų atlikimą poilsio ir švenčių dienomis pagal nustatytą grafiką (toliau – teisėjų budėjimas) buvo kompensuojama suteikiant papildomas atostogas Teismų įstatymo nustatyta tvarka. Teismo pirmininko aiškinimu, vienkartinės priemokos teisėjams buvo paskirtos už kitą teisėjų dėl padidėjusio krūvio papildomai dirbtą laiką po darbo valandų ar darbą poilsio ir švenčių dienomis. Teismo pirmininkas nurodė, kad teisėjai darbo metu privalo rengti teismo posėdžius, todėl ruošti byloms, priimti procesinius sprendimus ir rašyti procesinius dokumentus jiems dažnai tenka po darbo valandų ar savaitgaliais, tačiau teisme šioms teisėjų atliekamoms funkcijoms nėra sukurtos viršvalandžių fiksavimo sistemos, tik budėtojo žurnale pažymima, jei teisėjai ateina dirbti poilsio ir švenčių dienomis.

Audito metu nustatėme, kad 2008 metais teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimo laikas, o kitas teisėjų darbas poilsio ir švenčių dienomis šiuose žiniaraščiuose nebuvo žymimas. Atsitiktinės atrankos būdu patikrinę kelių teisėjų darbo laiką nustatėme, kad poilsio ir švenčių dienomis jų dirbtas laikas buvo pažymėtas budėtojo žurnale.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą²⁴ iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁵ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustatyta, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme teisėjams nėra nustatytos teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas, apskaitos

²⁴ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija), 98 str. 2 d.

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

tvarkos, teismas turėtų sukurti šio darbo laiko apskaitos taisykles, kurios turėtų užtikrinti tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Išskyrus ataskaitos 1.2 ir 1.3 punktuose nurodytus pastebėjimus, reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 73 valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 356,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 350,7 tūkst. Lt priedams, 31,8 tūkst. Lt priemokoms, 143,0 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 729,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupyto darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos.

Teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. PI-42 ir 2008 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. PI-45 valstybės tarnautojams paskirta ir išmokėta 59,4 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

Audito metu nustatėme, kad teismo pirmininkas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymu²⁶ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁷ patvirtinta Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo ir mokėjimo tvarka, 2008 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. PI-25 valstybės tarnautojams už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių atlikimą (įsakymo 1.1-1.5 punktai) skyrė 79,3 tūkst. Lt vienkartinės pinigines išmokas, nors vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²⁸ už šią veiklą ir užduočių atlikimą turėjo būti skiriamos priemokos šio įstatymo²⁹ nustatyta tvarka.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, negalėjome patvirtinti valstybės tarnautojams skirtų 79,3 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų teisėtumo.

2.2. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu³⁰ apylinkių teismai nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo priskirti III įstaigų grupei (iki nurodytos datos – IV įstaigų grupei). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu³¹ III įstaigos grupės skyriaus vedėjo (taikoma struktūriniam padaliniui, nesančiam kitame struktūriniame padalinyje) pareigybė buvo priskirta A lygio 13-15 kategorijai.

Teisme raštinė yra skyrius, nesantis kitame struktūriniame padalinyje, o raštinės vedėjai 2008 metais buvo taikoma A lygio 12 kategorija. Vadovaujantis minėto įstatymo 2 straipsnio 10 dalimi, pakeitus valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijas, pagal 8 straipsnio 7 dalyje nurodytą metodiką atitinkamai turėjo būti keičiama valstybės tarnautojo pareigybės kategorija, o pagal įstatymo 7 straipsnio 4 dalį sprendimas dėl aukštesnės valstybės tarnautojo pareigybės kategorijos nustatymo turėjo įsigalioti nuo 2008 m. gegužės 1 d. kartu su atitinkamų metų valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių sąrašu.

Todėl, nesilaikant Valstybės tarnybos įstatymo³² nuostatų, teismo raštinės vedėjo pareigybei nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo nepagrįstai taikoma žemesnė A lygio 12 kategorija. Raštinės vedėjo pareigybei turėjo būti nustatyta nauja žemiausia III įstaigų grupei priskirta A lygio 13 pareigybės kategorija.

Nesilaikant Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų, teismo raštinės vedėjo pareigybei nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo taikoma žemesnė A lygio 12 kategorija, nors turėjo būti nustatyta A lygio 13 kategorija.

²⁶ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 27 str. 2 d. 3 p.

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167.

²⁸ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas (2002-04-23 įstatymo Nr. IX-8551 redakcija), 26 str. 1 d. 2 ir 3 p.

²⁹ Ten pat, 26 str. 3 d.

³⁰ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-04-24 nutarimas Nr. X-1511.

³¹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 7, 8 ir 24 straipsnių ir priedėlio pakeitimo ir įstatymo papildymo 2, 3 priedais įstatymas (2007-12-04 įstatymo Nr. X-1349 redakcija), 6 str.

³² Ten pat, 2 str. 10 d. ir 7 str. 4 d.

Pažymėtina, kad teismas ėmėsi priemonių ir teismo pirmininko 2009 m. vasario 17 ir 18 d. įsakymais Nr. PI-6 ir V-12 teismo raštinės vedėjui nustatė 13 pareigybės kategoriją.

2.3. Dėl poilsio laiko suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Teisme 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis kartu su teisėjais budėjo ir teismo posėdžių sekretoriai, kuriems už budėjimus buvo suteikiamos laisvos dienos: už 7 val. – 2 laisvos dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsniu ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalimi, už budėjimą posėdžių sekretoriams turėjo būti suteikiamas tokios pat trukmės poilsio laikas, kaip budėjimas teisme (tai yra 7 val.).

Nesilaikant teisės aktų nuostatų, teismo posėdžių sekretoriams buvo suteiktos laisvos dienos už budėjimus, neatsižvelgiant į poilsio ir švenčių dienomis teisme dirbtą laiką.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtintos 49 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės, dirbo 47 darbuotojai.

Teismas 2008 metais panaudojo 818, 5 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 21,4 tūkst. Lt priedams, 16,9 tūkst. Lt priemokoms, 73,6 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 253,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

Teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. PI-42 ir 2008 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. PI-45 teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, buvo paskirta ir išmokėta 37, 2 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

Išskyrus ataskaitos 4 punkte nurodytus pastebėjimus dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo, reikšmingų klaidų ir pažeidimų skaičiuojant darbo užmokestį darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, nenustatyta.

4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismas į valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą (apskaičiuojant darbo užmokestį už atostogas) 2008 metais neteisingai

įtraukė vienkartinę pinigines išmokas. Teismas 2008 metais panaudojo 247,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų valstybės tarnautojų ir 74, 5 tūkst. Lt – dirbančių pagal darbo sutartis darbuotojų atostogoms apmokėti.

Nustatėme, kad teismas, skaičiuodamas vidutinį darbo užmokestį, neįtraukė teismo pirmininko 2007 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. PI-34 paskirtų vienkartinių piniginių išmokų, o 2008 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. PI-25 paskirtos vienkartinės pinigines išmokos darbuotojams buvo pridėdamos prie darbo užmokesčio rugsėjo mėnesį, kuris įeidavo į skaičiuojamąjį laikotarpį skaičiuojant apmokėjimą už 2008 m. spalio, lapkričio ir gruodžio mėn. atostogas.

Taip buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³³ patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, pagal kurį vienkartinės pinigines išmokos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant 1/4 bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką. Dėl šios priežasties valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, dalis išmokų už atostogas buvo apskaičiuota neteisingai.

Kadangi skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį teisme buvo nesilaikoma Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, negalėjome patvirtinti už atostogas valstybės tarnautojams ir darbuotojams apskaičiuotos visos 322,2 tūkst. Lt darbo užmokesčio sumos tikslumo ir teisingumo.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³⁴ teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³⁵ įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 650.

³⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

³⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

5. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.
2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
valstybinė auditorė

Augustė Baradinskaitė